

strategirådet

Utvärdering av Sysseleättningsinitiativet för unga

Svenska ESF-rådet

December 2015

Sammanfattning

Strategirådet har under hösten 2015 genomfört en utvärdering av Sysselsättningsinitiativet för unga på uppdrag av Svenska ESF-rådet. Utvärderingen syftar till att möta EU-kommissionens krav på utvärdering, men också till att bidra med kunskap som stödjer ett framgångsrikt genomförande av Sysselsättningsinitiativet under resten av programperioden. Slutligen ska utvärderingen ge stöd i vägval kring den fortsatta utvärderingen av insatsen. Utvärderingen baseras på dokumentstudier, intervjuer med företrädare för ESF-rådet, Arbetsförmedlingen och berörda PO3-regioner samt deltagarstatistik från Statistiska centralbyrån.

Strategirådets samlade bedömning är att Sysselsättningsinitiativet i stora drag är en välfungerande satsning. Implementeringen av programområdet i Sverige ligger väl i linje med initiativets tänkta inriktning på både EU-nivå och nationell nivå. Beviljade projekt har tydligt individfokus och bygger i hög grad vidare på befintliga metoder och arbetsätt. Projektens målgrupp är bred och i synnerhet de regionala projekten vänder sig till de målgrupper som särskilt ska prioriteras inom Socialfonden, såsom utrikes födda, funktionsnedsatta och personer med lägre utbildning. Till skillnad från tidigare socialfundsperioder, utmärks de regionala satsningarna även i högre grad av ett strategiskt, regionalt helhetsgrepp där utlysningarna av projektmedel föregåtts av en analys- och mobiliseringsfas. Det stärker inte bara förutsättningarna för mer välfungerande projekt, utan också för ett starkare samlat avtryck på ungdomsarbetslösheten på regional nivå.

Sysselsättningsinitiativets progression utifrån ett medel- och deltagarperspektiv är också att se som god. Samtliga medel är i stort sett in-tecknade eller under beredning. Även om deltagarantalet fortfarande är relativt lågt, är detta samtidigt förväntat med tanke på att i synnerhet de regionala projekten nyligen startat upp. Ett antal regionala projekt är dessutom under beredning. Deltagarinflödet kommer med andra ord sannolikt att öka under nästa och nästkommande år.

Utvärderingen pekar samtidigt på ett antal svagheter i genomförandet av Sysselsättningsinitiativet som riskerar att påverka satsningens måluppfyllelse på sikt. Övergripande handlar dessa om bristen på ett samlat systemgrepp i riggningen av den nationella och den regionala delen, en outnyttjad potential för lärande samt risk för målgruppskonkurrens. Att dessa svagheter inte fullt ut uppmärksammades eller hanterades under riggningsfasen är förståeligt med tanke på satsningens korta initieringsfas och starka styrning mot att betala ut avsatta medel. För att maximera satsningens värde ger Strategirådet ett antal rekommendationer, vilka bland annat handlar om att föra en samlad, strategisk diskussion om hur viktiga volymmålen är i relation till risken för in-låsningseffekter samt hur Sysselsättningsinitiativet kan tillvaratas som resurs i flyktingkrisen.

För att säkra en ändamålsenlig design på den kommande effektutvärderingen, är det centralt att fatta beslut om vilken ambitionsnivå som utvärderingen ska utgå från, samt till vilken typ av kunskap och till vem som utvärderingen ska bidra. Den främsta metodologiska utmaningen handlar om att säkra en relevant kontrollgrupp som deltagarna i Sysselsättningsinitiativet kan jämföras med. ESF-rådet bör redan nu gå vidare med att ta fram en specifik strategi för hur utvärderingen ska kunna besvara frågan om satsningens effekter.

Innehåll

Sammanfattning.....	2
1. Inledning.....	4
1.1. Utvärderingens inriktning och genomförande.....	4
1.2. Metod.....	4
1.3. Utvärderingens utmaningar.....	5
2. Beskrivning av Sysselsättningsinitiativet.....	6
2.1. Sysselsättningsinitiativets design.....	6
Målsättning – Minskad ungdomsarbetslöshet genom riktade insatser mot individer.....	6
Målgrupp – arbetslösa unga nära och långt ifrån arbetsmarknaden.....	7
Typ av insatser – individanpassade insatser, beprövade metoder.....	7
2.2. Sysselsättningsinitiativets implementering i Sverige.....	8
Skyndsamt införande av Sysselsättningsinitiativet i Sverige.....	8
Målgruppen ligger i linje med EU:s riktlinjer.....	8
Fokus på beprövade metoder och individanpassade insatser.....	9
2.3. Programområdets progression.....	10
Programområdet fortskrider i stort sett enligt plan.....	10
Deltagarvolymerna fortfarande förhållandevis blygsamma.....	10
3. Faktorer som påverkar måluppfyllelse och potentiell nytta.....	13
3.1. Styrkor.....	13
3.2. Svagheter.....	15
3.3. Möjligheter.....	18
3.4. Hot.....	19
4. Satsningens utvärderingsbarhet.....	20
4.1. Grundläggande vägval.....	20
4.2. Ambitionsnivå 1: Möta EU-kommissionens krav.....	22
4.3. Ambitionsnivå 2: Bidra till lärande och utveckling i Sverige.....	23
5. Slutsatser och rekommendationer.....	26

1. Inledning

Strategirådet har fått i uppdrag av Svenska ESF-rådet att utvärdera Sysselsättningsinitiativet för unga. Utvärderingen ska värdera initiativets riggning och genomförande i förhållande till uppsatta mål. Dessutom ska satsningens utvärderingsbarhet bedömas. I denna rapport presenteras utvärderingens resultat, slutsatser och rekommendationer för det fortsatta arbetet.

1.1. Utvärderingens inriktning och genomförande

Utvärderingen syftar till att värdera Sysselsättningsinitiativets övergripande genomförande på program- och utlysningsnivå. Uppdraget omfattar således inte en bedömning av de enskilda projektens möjligheter att nå sina respektive projektmål. Ett viktigt mål med utvärderingen är att stödja vidareutveckling av initiativet under resterande programperiod. Särskild fokus har därför legat på initiativets implementering, då satsningens design i stora drag är satt i detta skede.

1.2. Metod

Utvärderingen har genomförts mellan oktober och december 2015, och kan endast ge en första bild av initiativet och dess möjligheter att nå önskade effekter. Utvärderingens slutsatser bygger på tre huvudsakliga källor: en intervjuundersökning bland nyckelpersoner på olika nivåer, en dokumentstudie och en analys av deltagarstatistik från Statistiska centralbyrån (SCB).

Intervjuundersökningen syftade till att fånga hur initiativet designades och hur arbetet fortlöper, men också hur relationen ser ut mellan programområdets olika delar. Undersökningen har också syftat till att fånga upp eventuella styrkor och svagheter i satsningens genomförande och omvärld som kan påverka måluppfyllelsen på längre sikt. Den omfattade intervjuer med företrädare för Arbetsmarknadsdepartementet, ESF-rådet centralt och Arbetsförmedlingens huvudkontor, men även företrädare för ESF-rådet och Arbetsförmedlingen regionalt, samt företrädare för partnerskapen. Sammanlagt har vi genomfört cirka 20 intervjuer. För en fullständig förteckning av intervjupersonerna, se bilaga 1.

Dokumentstudierna berör bland annat programdokument, de regionala handlingsplanerna för Sysselsättningsinitiativet, Arbetsförmedlingens projektunderlag samt Socialfondsförordningen. För en fullständig förteckning av dokumenten, se bilaga 2.

Analysen av deltagarstatistiken syftar till att ge en bild över hur långt Sysselsättningsinitiativet fortskridit i termer av deltagarvolym. Statistiken omfattar det uppmätta antalet deltagare för både det nationella och de regionala projekten fram till november 2015. Utöver detta fokuserar analysen på fördelningen mellan män och kvinnor, andel deltagare med utländsk bakgrund samt andelen unga som gått vidare till anställning respektive studier.

1.3. Utvärderingens utmaningar

Utvärderingen syftar till att ge en bild av hur initiativet organiserats och värdera hur lämplig denna riggning och organisering är för att kunna nå initiativets målsättningar. Den främsta metodologiska utmaningen ligger i att göra en bedömning av potentialen för måluppfyllelse baserat på uppgifter tidigt i genomförandet. Det är svårt att värdera hur stor påverkan faktorer som rör design och organisering får på initiativets leverans innan några effekter har uppstått, vilket också gör det svårt att värdera lämpligheten i organiseringen. Vi hanterar denna problematik genom att föra resonemang av principiell art kring faktorer som påverkar möjligheterna att nå önskade effekter. Dessa kan i framtida utvärderingar ligga till grund för en förklaringsmodell för initiativets effekter.

2. Beskrivning av Sysselsättningsinitiativet

Sysselsättningsinitiativet för unga ska omsätta de medel EU-kommissionen avsatt för att motverka den höga ungdomsarbetslösheten i Europa. Det är ett medel för att realisera den Europeiska ungdomsgarantin – EU:s initiativ för att hantera ungdomsarbetslösheten. För Sveriges del uppgår stödet till cirka 740 mnkr tillsammans med cirka 340 mnkr i nationell medfinansiering, och det är regionerna Sydsverige, Norra Mellansverige och Mellersta Norrland som omfattas.

Sysselsättningsinitiativet ska utgöra ett tillägg till och en förstärkning av det stöd för ungdomars sysselsättning som redan ges genom EU:s strukturfonder.

I Sverige genomförs Sysselsättningsinitiativet i sin helhet genom ett särskilt insatsområde inom det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014-2020.

Uppdraget att förvalta Sysselsättningsinitiativet för unga fick ESF-rådet redan innan nuvarande Socialfondsprogram godkänns av kommissionen. Det möjliggjorde en start av Sysselsättningsinitiativet innan övriga programområden. För att snabbt komma igång med insatser fick Arbetsförmedlingen tillsammans med ESF-rådet i uppdrag att starta verksamhet inom Sysselsättningsinitiativet för unga redan under 2014.

Hälften av medlen i Sysselsättningsinitiativet för unga avsätts för en nationell del i tre regioner och kan bara sökas av Arbetsförmedlingen medan resterande medel tilldelas på regional nivå till regionala projekt. De regionala medlen kan endast sökas av aktörer i regioner som är stödberättigade, i detta fall regioner där ungdomsarbetslösheten översteg 25 procent under 2012 och för de medlemsstater där ungdomsarbetslösheten steg med mer än 30 procent under 2012.

2.1. Sysselsättningsinitiativets design

Målsättning – Minskad ungdomsarbetslöshet genom riktade insatser mot individer

På EU-nivå har Sysselsättningsinitiativet utformats utifrån det övergripande målet om att minska ungdomsarbetslösheten i Europa. Initiativet ska även bidra till Europa 2020-strategins centrala mål. Målen är tänkta att uppnås genom en förstärkning av ekonomiska medel riktade mot individer i regioner med högst ungdomsarbetslöshet, vilket i praktiken innebär insatser riktade mot individer snarare än strukturer.

Sysselsättningsinitiativet omfattas av investeringsprioriteringen 8.2 vars mål är ”varaktig integration på arbetsmarknaden för ungdomar, särskilt de som inte arbetar eller studerar inklusive ungdomar som löper risk för social utestängning och ungdomar från marginaliserade grupper, vilket inbegriper genomförandet av ungdomsgarantin”.

Det nationella målet för Sysselsättningsinitiativet i Sverige är att öka sysselsättningen och deltagande i utbildning hos unga (15-24 år) arbetslösa kvinnor och män och andra unga som varken arbetar eller studerar. Mer konkret ska initiativet bidra till:

- Ökad sysselsättning och deltagande i utbildning bland unga, särskilt bland de som löper störst risk för långtidsarbetslöshet och framtida arbetsmarknadsrelaterade problem.

- Minskad inaktivitet bland arbetslösa unga kvinnor och män, framförallt de unga som är inaktiva.
- Ökat antal företag som startas av unga som varken arbetar eller studerar (ej prioritering för nationella medel).

I den nationella utformningen av Sysselsättningsinitiativet har det dessutom satts ett samlat kvantitativt målvärde på 20 000 deltagare till och med 2018.

Målgrupp – arbetslösa unga nära och långt ifrån arbetsmarknaden

Enligt artikel 16 i EU-förordningen om Europiska Socialfonden (1304/2013) ska Sysselsättningsinitiativet riktas mot "alla ungdomar som är yngre än 25 år som varken arbetar eller studerar, som är bosatta i de stödberättigade regionerna, som inte förvärvsarbetar eller som är arbetslösa inklusive långtidsarbetslösa, oavsett om de är registrerade som arbetssökande eller inte".

Denna definition omfattar en bred grupp personer som skulle kunna vara berättigade till stöd, vilket givit medlemsstaterna utrymme att, till viss del, själva välja ut och prioritera vilka personer som faktiskt ska omfattas av stödet. Här finns utrymme att inrikta sig på en blandning av mer eller mindre utbildade unga som varken arbetar eller studerar, inklusive de som lämnat skolan utan kvalifikationer, samt deltagare som det är svårare eller lättare att nå, inklusive missgynnade personer och personer från marginaliserade grupper.

Den målgrupp som formulerats i Sverige för Sysselsättningsinitiativet ligger i linje med den tänkta målgruppen i EU-förordningen och har formulerats övergripande som unga kvinnor och män (15-24) som är arbetslösa, står långt ifrån arbetsmarknaden *eller* riskerar att få arbetsmarknadsrelaterade problem.

Typ av insatser – individanpassade insatser, beprövade metoder

En bakomliggande drivkraft i Sysselsättningsinitiativets tillkomst har varit att få en snabb effekt för att minska ungdomsarbetslösheten. Initiativet ska därför enligt EU:s riktlinjer användas för finansiera projekt baserade på beprövade metoder.

I riktlinjerna från EU anges tydligt att medlen omfattar insatser som stöder individer och inte strukturer. Medlen ska användas för att vidareutveckla, stärka och höja kvaliteten i befintliga insatser, projekt och metoder som ökar anställningsbarheten hos målgruppen. De nationella programdokumenten ligger i linje med EU:s riktlinjer, såtillvida att även dessa betonar att Sysselsättningsinitiativet ska ha tydligt fokus på individer och att metoderna ska vara beprövade och tillämpade.

Inom Sysselsättningsinitiativet har medlen därför inte kunnat användas till renodlat metodutvecklande insatser. Givet denna avgränsning finns det i det nationella socialfondsprogrammet utrymme att utöka liknande insatser som initierats för unga inom programområde 2 i de stödberättigade regionerna. I programområde 2 kan medlen användas för att utveckla metoder.

I den nationella utformningen av initiativet har hälften av medlen avsatts på nationell nivå, vilket innebär att initiativet består av en nationell och en regional del där medel på den regionala nivån

utlyses till stödberättigade regioner. Men både inom den nationella och regionala delen ligger fokus på att metoderna ska vara beprövade.

2.2. Sysselsättningsinitiativets implementering i Sverige

I Sverige genomförs Sysselsättningsinitiativet i sin helhet genom ett särskilt insatsområde inom det nationella socialfondsprogrammet för investering för tillväxt och sysselsättning 2014-2020. De nationella medlen ska ta hänsyn till en särskild handlingsplan som utformats av ESF-rådet och godkänts av övervakningskommittén. De regionala medlen fördelas efter utlysningar där projektansökningar som uppnått bedömningskraven för programområdet prioriteras av strukturfondpartnerskapet i respektive region. Projekten förväntas utgå från de regionala prioriteringar som identifierats i respektive regional handlingsplan.

Skyndsamt införande av Sysselsättningsinitiativet i Sverige

Kommissionen ställde krav på att Sysselsättningsinitiativet skulle komma igång snabbt i medlemsstaterna och av det skälet påbörjades utformningen av Sysselsättningsinitiativet i Sverige före beslut om nationellt socialfondsprogram. ESF-rådet och Arbetsförmedlingen gavs i uppdrag att påbörja utformningen av den nationella delen av Sysselsättningsinitiativet i april 2014. Men diskussioner på regional nivå påbörjades redan under 2013 där regionala aktörer inledde mobilisering i form av behovsanalyser inom området.

Det nationella projektet Ung framtid initierades tidigt och utformades av Arbetsförmedlingen i samråd med ESF-rådet. Med utgångspunkt i EU-kommissionens önskan om ett skyndsamt införande, delades Ung framtid upp i två faser. Den första fasen bestod av ett begränsat projekt som löpte mellan september 2014 och mars 2015. Den andra fasen påbörjades april 2015 och innebar en utökning av verksamheten som ska pågå fram till 2018.

Beslutet om det nationella socialfondsprogrammet kom i december 2014 och de regionala utlysningarna pågick löpande mellan januari 2015 och juni 2015 med undantag för en utlysning som påbörjades redan 2014.

Målgruppen ligger i linje med EU:s riktlinjer

Under utformningen av Sysselsättningsinitiativet i Sverige har den förberedande dialogen i hög grad rört målgruppen för satsningen och hur initiativet ska undvika konkurrens om målgruppen mellan den nationella och regionala delen av initiativet. Sett till programområdet i stort ligger målgruppen i beviljade projekt i linje med målgruppen som formulerats på EU-nivå och även på nationell programnivå. Men det finns vissa skillnader mellan de olika delarna vilket bidragit till att målgrupperna i praktiken skiljer sig åt. Det nationella projektet riktar sig till unga arbetslösa som befinner sig relativt nära arbetsmarknaden medan regionala projekt ska fokusera på de som står längre ifrån arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen har valt att rikta insatserna mot matchningsbara unga mellan 16-24 år som är nyinskrivna eller som varit arbetslösa i mer än 90 dagar (inskrivna i Jobbgarantin för ungdomar). Målgruppen innebär en fokusering på unga som står relativt nära arbetsmarknaden för att på så vis

förhindra att unga hamnar i långtidsarbetslöshet. Tanken är att på sikt minska inflödet av unga till Jobb- och utvecklingsgarantin samt Jobbgarantin för unga, vilket i sin tur skulle bidra till att ordinarie verksamhet kan lägga mer tid på unga som behöver fördjupat stöd.

Målgruppen för de regionala projekten har i stor utsträckning påverkats av Arbetsförmedlingens val av målgrupp. De regionala utlysningarna har fokuserat på unga i åldern 15-17 år alternativt unga i åldern 18-24 år som inte är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Detta för att undvika konkurrens mellan Arbetsförmedlingens insatser och regionernas insatser. Enligt projektansökningarna vänder sig beviljade projekt till unga långt ifrån arbetsmarknaden, såsom personer med funktionsnedsättning, utrikes födda eller unga som saknar fullföljd gymnasiebehörighet. En del projekt riktar sig även mot unga med psykisk ohälsa.

Fokus på beprövade metoder och individanpassade insatser

Både EU:s riktlinjer och nationella programdokument betonar att insatserna inom Sysselsättningsinitiativet ska bygga på metoder som är väl beprövade samt att insatserna ska vända sig mot individer snarare än strukturer. Utifrån beviljade projektansökningar och utlysningstexter på regional nivå ligger också implementeringen av initiativet i Sverige i linje med dessa riktlinjer. Arbetsätten skiljer sig dock något åt mellan den nationella och den regionala delen.

Prioriterat inom den nationella delen av Sysselsättningsinitiativet är förberedande verksamhet samt ökade arbetsmarknadskontakter genom att utöka befintliga/ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser. Fokuseringen på ett intensifierat matchningsarbete innebär att medarbetarna ska ha färre arbetssökande unga än i ordinarie verksamhet och att medarbetarna ska lägga lika mycket av sin arbetstid på förberedande insatser mot målgruppen som på relationsskapande insatser mot arbetsgivare. Att förmedlarna ska ha färre ungdomar är något som urskiljer projektet från ordinarie verksamhet. Inom projektet har även separat personal anställts för att möjliggöra mer fokuserat arbete med ungdomar och arbetsgivare. I praktiken har det inneburit en resursförstärkning till Arbetsförmedlingens existerande insatser. Prioriterat är också insatser som främjar unga kvinnors och mäns geografiska samt yrkes- och branschmässiga mobilitet på arbetsmarknaden. Utöver detta ska även det socialfondsfinansierade projektet "Unga in" beaktas och tillvaratas i de delar där satsningen visar på dokumenterat goda resultat.

Den regionala delen av initiativet bygger på regionala prioriteringar som gjorts utifrån en behovsanalys i respektive region. Av utlysningsskildningen framgår vilken typ av insatser som de regionala projekten bör prioritera. Förutom att de regionala projekten förväntas vara förenliga med prioriteringarna i de regionala handlingsplanerna anges även att projekten bör inriktas mot insatser för att öka individens anställningsbarhet via utbildning, stöd i genomförande av utbildning, arbetsförlagd utbildning, lärlingsalternativ, yrkesintroduktion, praktik, arbetslivsinriktad rehabilitering samt andra förberedande insatser. Utöver detta anses samverkan vara ett viktigt inslag och insatser som innefattar bred, utvecklad och relevant samverkan ska prioriteras.

Inriktningen mot beprövade metoder har inneburit att regionala projekt som har syftat till att genomföra metodutveckling eller systempåverkan har hänvisats till utlysningar inom programområde 2. En sammanställning av beviljade projekt återfinns i bilaga 3. Beviljade projekt uppvisar en relativ god träffbild och spridning i typer av insatser, exempelvis:

- Coachning, vägledning och rådgivning, relations- och motivationsarbete, studie – och yrkesvägledning
- Direkta utbildningsinsatser, kurser, seminarier, stöd i genomförande av utbildning
- Matchning mot praktik och arbete, lärlingsutbildning, arbetsförlagd utbildning, yrkesintroduktion, arbetslivsinriktad rehabilitering, studiebesök, hälsofrämjande insatser

Följande aktörer är projektägare för beviljade regionala projekt: Sollefteå kommun; Region Jämtland Härjedalen; Ånge kommun; ABF Gästrikebygden; Karlstads kommun; Region Dalarna; Föreningen Furuboda; Helsingborgs stad; FC Rosengård 1917; Kristianstad kommun; Landskrona stad; Hassela Helpline och Region Blekinge.

2.3. Programområdets progression

Programområdet fortskrider i stort sett enligt plan

Sysselsättningsinitiativet har en budgetram på totalt 1,1 mdkr inklusive den nationella medfinansieringen. I september 2015 var samtliga nationella och regionala medel intecknade eller under beredning. De regionala medlen fördelades till regionerna enligt den fördelningsmodell som övervakningskommittén godkände. Regionerna ligger planenligt något i olika fas när det gäller beredning och prioritering av projekt. Totalt har 13 regionala projekt beviljats stöd varav 7 i Sydsverige, 3 projekt i Norra Mellansverige och 3 projekt i Mellersta Norrland.

Tabell 1 nedan redovisar status för satsningens rambudget. Totalt intecknade ESF-medel inklusive medel under beredning uppgår till 813 mnkr, vilket motsvarar ungefär 115 procent av budgetramen. Hittills har endast 14 mnkr utbetalats vilket motsvarar ungefär 1,9 procent av rambudgeten för PO3.

TABELL 1. STATUS INITIATIVETS RAMBUDGET

	ESF-stöd och särskilt YEI-anslag (mnkr)	Nationell medfinansiering (mnkr)	Summa stöd (mnkr)
Total rambudget	741	371	1 112
Intecknat	576	296	872
Under beredning	237	124	361
Totalt intecknat och under beredning	813	420	1 233
Utbetalat	14	10	24

Källa: ESF-rådet.

Deltagarvolymerna fortfarande förhållandevis blygsamma

Sysselsättningsinitiativet som utgör hela programområde 3, har ett övergripande deltagarmål som uppgår till 20 000 deltagare fram till och med 2018. I tabell 2 redovisas målvärdet på det totala antalet deltagare i socialfondprogrammet 2014-2020 fördelat på respektive programområde.

TABELL 2. ÖVERSIKT DELTAGARMÅL I SOCIALFONDSPROGRAMMET 2014-2020 FÖRDELAT PÅ PROGRAMOMRÅDE

	Planerat antal kvinnor	Planerat antal män	Planerat antal (totalt)	Etappmål	Programmål	Planerat antal deltagares andel av programmål
PO 1	3 405	4 745	8 150	80 000	195 000	4%
PO 2	12 201	13 079	25 280	35 000	90 000	28%
PO 3	11 136	11 947	23 083	20 000	20 000	115%
Totalt	26 742	29 771	56 513	55 000	305 000	18%

Källa: ESF-rådet.

Av tabell 2 framgår att det planerade antalet deltagare i PO3 uppgår till 23 083 deltagare, dvs. 115 procent av programmålet. Av det totala antalet planerade deltagare står Ung framtid för 15 000 personer, varav hälften ska vara kvinnor. För de regionala projekten uppgår det planerade deltagarantalet i beviljade projekt till drygt 8 000 deltagare¹.

I tabell 3 redovisas det uppmätta faktiska antalet deltagare i Sysselsättningsinitiativet fram till november 2015 samt andel kvinnor och män, andel med utländsk bakgrund och andelen unga som gått vidare till anställning/studier bland dem som avslutat sitt deltagande i projektet. Som framgår av tabell 3 har totalt 2 414 personer hittills omfattats av Sysselsättningsinitiativets insatser. Av dessa har 1 852 personer deltagit i Ung framtid och 562 personer i regionala projekt. Sammanlagt motsvarar hittills inskrivna deltagare en tiondel av det planerade deltagarmålet.

Övergripande målsättning för båda delarna av Sysselsättningsinitiativet är även att minska den könssegregerade arbetsmarknaden. Som framgår i tabell 3 är fördelningen mellan kvinnor och män hittills förhållandevis lik mellan Ung framtid och de regionala projekten. I Ung framtid är ungefär 40 procent av deltagarna kvinnor medan de regionala projekten består av drygt 35 procent kvinnor. Att fördelningen mellan kvinnor och män inte är helt jämn behöver inte innebära att satsningen gynnar män mer än kvinnor, då det är möjligt att män även är överrepresenterade bland målgruppspopulationen i stort. Det saknas dock en samlad uppgift om hur fördelningen av kvinnor och män ser ut inom målgruppen i de tre regionerna, vilket sannolikt delvis beror på att projektens faktiska deltagargrupp är förhållandevis bred och omfattar både inskrivna ungdomar och ungdomar som står utanför systemet, samt ungdomar med varierande utbildningsbakgrund och hälsostatus.

I både Ung framtid och de regionala projekten är andelen deltagare med utländsk bakgrund något högre bland män jämfört med kvinnor. I Ung framtid har 29 procent av männen utländsk bakgrund jämfört med endast 13 procent av kvinnorna. I regionala projekt har 34 procent av männen utländsk bakgrund jämfört med 27 procent av kvinnorna.

Av deltagarna i Sysselsättningsinitiativet har totalt 1 019 personer avslutat insatser. Av dessa har 625 personer i sin tur gått vidare till anställning/studier². I Ung framtid har totalt 923 deltagare avslutat insatser varav 575 deltagare eller drygt 60 procent har gått vidare till anställning eller studier. I de regionala projekten har endast 96 deltagare avslutat insatserna varav 50 deltagare har gått vidare till anställning eller studier.

¹ Deltagarstatistiken för de regionala projekten innefattar endast beviljade projekt. Då flera projekt fortfarande är under beredning kan det planerade deltagarantalet således förväntas öka.

² Notera att siffran inte redovisar hur många som har gått vidare till subventionerad anställning.

TABELL 3. ÖVERSIKT ANTAL DELTAGARE UNG FRAMTID OCH REGIONALA PROJEKT T.O.M. 1 NOV 2015

	Ung framtid			Regionala projekt			Mål (totalt)
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Planerat antal
Antal deltagare	754	1 098	1 852	198	364	562	23 083
Andel kvinnor/män	40,7%	59,3%	1 852	35,2%	64,8%	562	8,5%/12,2%
Andel utländsk bakgrund	12,6%	29,0%	551	26,8%	34,1%	177	
Antal avslutat	370	553	923	33	63	96	
Andel i arbete	51,9%	49,9%	468	45,5%	31,7%	35	
Andel i studier	11,1%	11,9%	107	21,2%	12,7%	15	
Andel i arbete eller studier	63,0%	61,8%	575	66,7%	44,4%	50	

Källa: Data från SCB bearbetat av Strategirådet i november 2015.

3. Faktorer som påverkar måluppfyllelse och potentiell nytta

Sysselsättningsinitiativets genomförande och framtida måluppfyllelse påverkas av både gynnande och missgynnande faktorer. I matrisen nedan ges en översiktlig bild av de faktorer som genomförd datainsamling i första hand pekat på. Matrisen följer den så kallade SWOT-modellen, och gör således inte bara skillnad på vilka faktorer som missgynnar respektive gynnar satsningens måluppfyllelse utan även huruvida dessa är interna respektive externa. Med interna faktorer avses faktorer som är möjliga för ESF-rådet, de regionala partnerskapen och projektägarna att påverka. Syftet med kapitlet är att bidra till lärande kring satsningens framgångsfaktorer, men också att uppmärksamma vilka faktorer som påverkar eller riskerar att påverka satsningen negativt och som därmed kan vara värda att särskilt hantera i det fortsatta arbetet.

TABELL 4. SYSSELSÄTTNINGSMÅLSINITIATIVETS PÅVERKANSAKTORER

	Gynnande	Missgynnande
Interna	<p>Styrkor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relevanta projekt med stabila projektägare • Lokal och regional samverkan • Regionala helhetsgrepp 	<p>Svagheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risk för konkurrens om målgrupper inom PO3 • Risk för dödvikts- och inlåsnings effekter • Outnyttjad potential för lärande • Administrativt krävande • Brister i systemgrepp
Externa	<p>Möjligheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Draghjälp av DUA • Potentiellt stöd i flyktingkrisen 	<p>Hot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurrens om målgrupper med andra satsningar

Nedan beskrivs respektive faktor mer ingående.

3.1. Styrkor

Relevanta projekt med stabila projektägare

Utvärderingen har inte omfattat en värdering av projektens faktiska målgrupp och verksamhet. Men utifrån projektansökningarna ligger beviljade projekt väl i linje med riktlinjerna i programdokumenten på både EU-nivå och nationell nivå. Projektens målgrupp är bred och i synnerhet de regionala projekten vänder sig till de målgrupper som särskilt ska prioriteras inom Socialfonden, såsom utrikes födda, funktionsnedsatta och personer med lägre utbildning. Projekten utgår också i hög grad från befintliga metoder och arbetsätt. Ung framtid bygger på de insatser som Arbetsförmedlingen erbjuder inom ramen för sin ordinarie verksamhet, där projektet i första hand

innebär en fördjupning och resursförstärkning av dessa. De regionala projekten är ofta en vidareutveckling av framgångsrika verksamheter som finansierats inom ramen för föregående programperiod alternativt som enskilda kommuner tidigare utvecklat på egen hand.

Programområdet utmärks vidare av stabila projektägare, med kapacitet och erfarenhet av att driva projekt sedan tidigare. Många innehar även en nyckelroll inom den ordinarie arbetsmarknadspolitiken för unga. Förutom Arbetsförmedlingen drivs flera projekt av kommuner eller regioner med en kommunsamordnande roll.

Lokal och regional samverkan

Samverkan mellan kommun, Arbetsförmedlingen och andra aktörer är en välkänd framgångsfaktor för att underlätta ungas väg till arbete eller återgång i studier. Beviljade projekt kännetecknas också genomgående av en samverkansansats. Förutom aktörsöverskridande samverkan, utmärks flera projekt även av en tvärkommunal samverkan med syftet att effektivisera och skapa synergieffekter mellan kommunala arbetsfrämjande verksamheter med fokus på unga. Genomförda intervjuer med Arbetsförmedlingen och regionala företrädare tyder vidare på en utvecklad regional och lokal samverkan mellan de regionala projekten och Ung framtid. Företrädare för Arbetsförmedlingen har i vissa fall exempelvis stöttat utformning av regionala projektansökningar. Det finns enligt intervjuade företrädare även en löpande dialog mellan de regionala projekten och Ung framtid i syfte att minska risken för konkurrens om målgrupper och verksamhet.

Regionala helhetsgrepp

Utvärderingar av tidigare socialfondsperioder har ibland riktat kritik mot att regionala utlysningar av fondmedel tenderat att sakna en strategisk förankring och strategi. I detta avseende utgör genomförandet av den regionala delen i Sysselsättningsinitiativet ett steg framåt. Genomförda intervjuer med regionsföreträdare pekar på att det regionalt funnits en stor medvetenhet om satsningens strategiska potential, samt en vilja att använda medlen för att främja regionens sammantagna utveckling. Flera intervjuade regionföreträdare lyfter fram Sysselsättningsinitiativet som ett verktyg för att förverkliga den regionala utvecklingsstrategin.

I samband med att satsningen aviserades av EU-kommissionen 2013 inledde flera regioner förstudier i syfte att kartlägga regionens behov och förutsättningar inom området, mobilisera relevanta aktörer samt fånga upp lärdomar från det regionala genomförandet av föregående programperiod. Slutsatserna från dessa förstudier har enligt de intervjuade regionföreträdarna haft en styrande roll i utlysningarna av projektmedel. I två PO3-regioner finns dessutom exempel på projekt som drivs av regionerna själva med syftet att samordna och skapa synergieffekter mellan främst kommunernas verksamheter utifrån ett regionalt helhetsperspektiv. Region Jämtland Härjedalen driver UVAS, vars målgrupp är unga som varken arbete eller studerar och som involverar regionens samtliga åtta kommuner. Region Blekinge är projektägare för Blekinges Unga Lyfter 2.0, som även det drivs i samverkan med regionens samtliga kommuner i samverkan med Arbetsförmedlingen.

De regionala ansatserna har sammantaget möjliggjort en kraftsamling kring ungdomsarbetslösheten i de tre regionerna, med avsikten att mobilisera och tillvarata berörda aktörers samlade resurser inom området.

3.2. Svagheter

Risk för konkurrens om målgrupper inom PO3

En risk som ett flertal intervjupersoner inom både Arbetsförmedlingen och ESF-rådet lyfter, och som i viss mån upplevs som realiserad redan nu, handlar om konkurrens om målgruppen inom PO3. Risken för konkurrens finns mellan de regionala projekten, men ses framförallt som stor mellan de regionala projekten och Arbetsförmedlingens projekt Ung framtid. Enligt utlysningsskildringar och projektansökningar ska den nationella delen vända sig till matchningsbara ungdomar, medan de regionala projekten ska ha en tydligare inriktning mot ungdomar som står relativt långt från arbetsmarknaden. I praktiken finns det dock delvis en överlappning mellan Ung framtid och de regionala projektens målgrupper, då både den nationella delen och den regionala delen rekryterare deltagare från Jobbgarantin för ungdomar. Enligt intervjuade företrädare har överlappningen dessutom blivit större på grund av att a-kassa inte räknas som medfinansiering, vilket innebär att Ung framtid i ännu högre grad än planerat måste rekrytera deltagare från garantin. Interna önskemål inom Arbetsförmedlingen om att Ung framtid ska samverka med och bidra till exempelvis utbildningskontraktet upplevs vidare indirekt styra mot en målgrupp som står längre från arbetsmarknaden, eftersom utbildningskontraktet vänder sig till ungdomar utan fullgod gymnasieutbildning.

Risken för målgruppskonkurrens hänger delvis samman med nivån på ungdomsarbetslösheten, som i verkligheten visat sig lägre än vad som prognostiserades. Utifrån detta perspektiv är konkurrensen inte särskilt problematisk, eftersom den uppstår som en följd av att själva grundutmaningen som Sysselsättningsinitiativet ska adressera delvis löst sig på annat sätt. Den kan dock även ses som ett symptom på bristande samordning mellan de regionala projekten och Ung framtid på operativ nivå. I kombination med målet om att Sverige ska använda samtliga tilldelade medel kan dessutom konkurrensen resultera i inlåsnings- och dödviktseffekter, vilket beskrivs närmare nedan. Här har vi endast nämnt konkurrens inom PO3, men det kan – beroende på hur rekryteringen av deltagare inom Sysselsättningsinitiativet utvecklas under genomförandet - också komma att konkurrera med framtida PO2-satsningar.

Risk för dödvikts- och inlåsnings effekter

Flera intervjupersoner på både regional och nationell nivå lyfter risken för dödvikts- och inlåsnings effekter. Strävan efter att nå fastslagna volym- och budgetmål riskerar att leda till att ungdomar anvisas till projekten trots att de potentiellt hade kunnat gå vidare till arbete/studier på egen hand. Det finns även en upplevd risk att inskrivna ungdomar anvisas till längre insatser i form av exempelvis praktik eller arbetsmarknadsutbildning för att nå kraven på medfinansiering, även i de fall då kortare insatser i form av rådgivning eller coaching hade varit tillräckligt. För att motverka denna risk betonar flera intervjupersoner vikten av att den operativa projektnivån för en löpande diskussion om insatsernas syfte och tänkta mervärde i relation till andra alternativ. Ett antal intervjupersoner efterlyser även en ökad tydlighet från departement och intern ledning kring vad som gäller om budgetmålen inte nås, samt hur viktigt detta är i relation till risken för dödvikts- och inlåsnings effekter.

Outnyttjad potential för lärande

Sysselsättningsinitiativet för unga ska komplettera och utöka de befintliga arbetsmarknadspolitiska insatserna med målet att underlätta målgruppens väg till arbete och studier. Medlen ska således inte användas för att utveckla nya strukturer och metoder. Trots detta rymmer initiativets genomförande

en potential för lärande som kan användas för att höja kvaliteten i framtida verksamhet. Lärandepotentialen finns i de regionala projekten, som i regel innebär en uppskalning och förfining av lokalt utvecklade insatser, men också inom Arbetsförmedlingens nationella projekt. Enligt flera intervjuade myndighetsföreträdare kan Ung framtid exempelvis bidra till att systematisera och vidareutveckla Arbetsförmedlingens arbete med arbetsgivare, som i projektet ska utgöra femtio procent av arbetsförmedlarnas arbetstid. För att lärandepotentialen ska kunna tillvaratas krävs dock en medvetenhet om denna potential hos projektägarna. Det krävs även att strukturer för återföring och tillvaratagande av lärandet finns på plats. Dessa strukturer är särskilt viktiga inom en stor myndighet som Arbetsförmedlingen, där lärandet behöver återföras genom hela linjeorganisationen samt vidare upp till den högsta ledningen på huvudkontoret. Ett antal representanter för Arbetsförmedlingen på olika nivåer upplever att strukturerna kan vidareutvecklas för att öka möjligheterna till ett systematiskt lärande kring arbetsätt och insatser inom myndigheten.

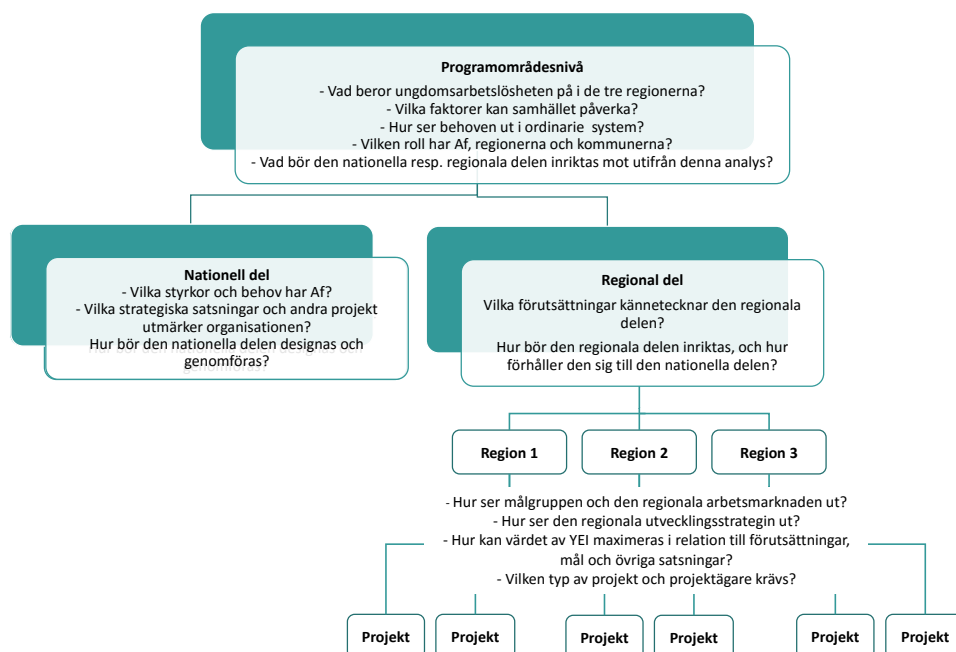
Administrativt krävande

En återkommande kritik rörande socialfondsfinansierad verksamhet handlar om den administrativa börda som genomförande av verksamheten i regel medför. Vid sidan av den generella projektadministrationen lyfter flera intervjupersoner fram kravet på undertecknade närvarorapporter som tidskrävande. För att deltagarersättningen ska kunna räknas som medfinansiering krävs att deltagarnas närvaro valideras genom närvarorapporter som undertecknas av ungdomarna själva. Enligt projektledare på olika nivåer tar arbetet med att få in de underskrivna rapporterna relativt mycket tid i anspråk som annars hade kunnat läggas på själva verksamheten. I de fall de underskrivna närvarorapporterna inte kommer in tappar projektet dessutom medfinansiering, vilket påverkar möjligheterna att nå förväntade budget- och verksamhetsmål.

Brister i systemgrepp

För att Sysselsättningsinitiativet ska kunna bidra till maximalt avtryck krävs inte endast att den nationella respektive regionala delen av initiativet enskilt fungerar bra, utan också att de två delarna kompletterar och förstärker varandra utifrån ett samlat systemperspektiv. Det kräver i sin tur att initiativet riggas från en samlad analys av ungdomsarbetslöshetens orsaker samt vilken roll stat, region och kommun kan och bör spela för att motverka ungdomsarbetslösheten på bästa sätt. Utifrån ett idealtypiskt perspektiv görs analysen gemensamt av berörda aktörer för att i ett nästa steg fungera som utgångspunkt för hur den nationella respektive regionala delen övergripande inriktas (figur 1).

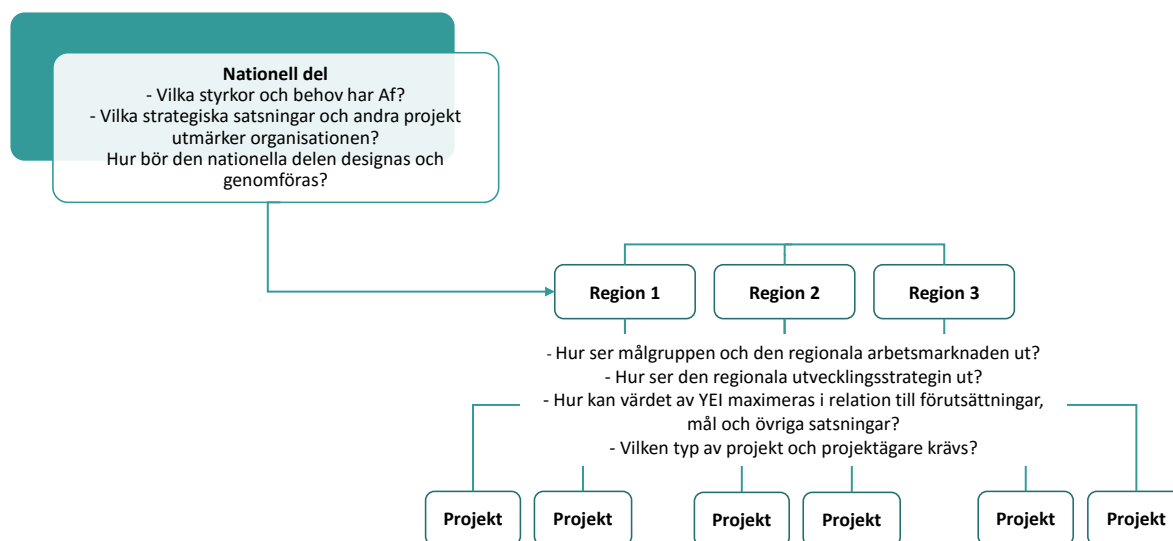
FIGUR 1. IDEALTYPISK MODELL FÖR DESIGN AV SYSSELSÄTTNINGSMÅLSINITIATIVET³

Sysselsättningsinitiativet präglades dock av en relativt hastig uppstart, vilket begränsade möjligheterna att designa initiativet utifrån den idealtypiska modellen i figur 1. Enligt Strategirådets förståelse kom den nationella delen därför snarare att riggas med utgångspunkt i ett aktörsperspektiv, där Arbetsförmedlingens interna styrkor och svagheter fungerade som startpunkt. Att målgruppen för Ung framtid utgörs av ungdomar som står relativt nära arbetsmarknaden beror exempelvis enligt intervjuade företrädare bland annat på att myndigheten tidigare fått kritik för att inte arbeta med nyinskrivna ungdomar i tillräcklig grad, samt på att myndigheten redan drev projekt med fokus på ungdomar längre från arbetsmarknaden. I nästa steg informerades de tre PO3-regionerna om den nationella delens målgrupp och inriktning. Tillsammans med behoven och förutsättningarna i varje enskild region, utgjorde således Ung framtid ett ramverk för hur de regionala satsningarna kom att utformas (figur 2).

³ I figur 1 och 2 benämns Sysselsättningsinitiativet som "YEI" efter förkortningen av den engelska benämningen på satsningen Youth Employment Initiative.

FIGUR 2. HUR SYSSELSÄTTNINGSMÅLSÄTTNINGEN DESIGNADES I PRAKTIKEN

Enligt Strategirådet riskerar bristen på ett systemperspektiv i riggningen av Sysselsättningsinitiativet att leda till att satsningens samlade avtryck försvagas. Att Ung framtid målgrupp är rationell och relevant från ett aktörsperspektiv innebär exempelvis inte per automatik att inriktningen är den mest ändamålsenliga utifrån ett systemperspektiv. Avsaknaden av en samlad systemanalys innebär vidare att de regionala satsningarna utformades för att minimera risken för överlappning av verksamhet och målgrupp i relation till Ung framtid, snarare än för att säkra en inriktning som tillvaratog den regionala och lokala nivåns styrkor från ett samlat nationellt arbetsmarknadspolitiskt perspektiv.

3.3. Möjligheter

Draghjälp av DUA

Enligt intervjuade företrädare för regioner och ESF-rådet på regional nivå har Sysselsättningsinitiativets genomförande främjats av Delegationen för unga till arbete (DUA), som har regeringens uppdrag att främja regional och lokal samverkan kring ungdomsarbetslösheten. Delegationen ska bland annat stödja kommuner och Arbetsförmedlingen i att teckna lokala överenskommelser om samverkan inom området. Överenskommelserna upplevs ha underlättat mobiliseringen av aktörerna på lokal nivå, och bidragit till att främja strukturer för samverkan som i synnerhet de regionalt finansierade projekten byggt vidare på.

Potentiellt stöd i flyktingkrisen

En hög andel av dem som söker asyl i Sverige är unga personer. Enligt Migrationsverket var knappt 27 000 ungdomar mellan 16 och 19 år inskrivna i mottagningssystemet den 1 december 2015.⁴ Flera intervjuade företrädare menar att Socialfonden i allmänhet och Sysselsättningsinitiativet i synnerhet

⁴ Enligt Migrationsverkets statistik var ytterligare knappt 94 000 personer mellan 20 och 64 år inskrivna i mottagningssystemet vid denna tidpunkt. Det går dock inte att utläsa hur hög andel som är under 25 år och som därmed tillhör initiativets målgrupp.

kan fungera som ett viktigt stöd i arbetet med att främja dessa ungdomars etablering i arbets- och samhällsliv.

3.4. Hot

Konkurrens om målgrupper med andra satsningar

Vid sidan av risken för konkurrens om målgruppen inom PO3, lyfter flera intervjupersoner risken för konkurrens om målgruppen med andra satsningar. Förutom projekt finansierade utanför PO3 gäller detta i synnerhet utbildningskontraktet och traineejobben.⁵ Utbildningskontraktet vänder sig till arbetslösa ungdomar mellan 20-24 år som saknar eller inte har fullföljt en gymnasieutbildning, med syftet att dessa ska påbörja eller återgå till studier med målsättningen att fullfölja en gymnasieutbildning. Traineejobben vänder sig till arbetslösa ungdomar mellan 20-24 år som har en fullföljd gymnasieutbildning och innebär att yrkesutbildning på deltid kombineras med en anställning på deltid med lönesubvention. Båda satsningarna förväntas att komma igång på allvar under nästa år, då deltagarinströmningen och således också risken för konkurrens sannolikt ökar. Det finns enligt flera intervjuade företrädare även en risk för att satsningarna leder till en ökad otydlighet på lokal nivå kring hur olika verktyg förhåller sig till varandra samt i vilka situationer en specifik insats är mest lämplig. Det riskerar i sin tur till att skapa splittring i arbetet och försämra insatsernas effektivitet.

---

⁵ För mer information om utbildningskontrakten och traineejobben se <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetsgivare/Hitta-medarbetare/Nyheter/Nyheter-for-Arbetsgivare/2015-09-10-Traineejobb-och-utbildningskontrakt-forenklar-din-rekrytering.html>.

4. Satsningens utvärderingsbarhet

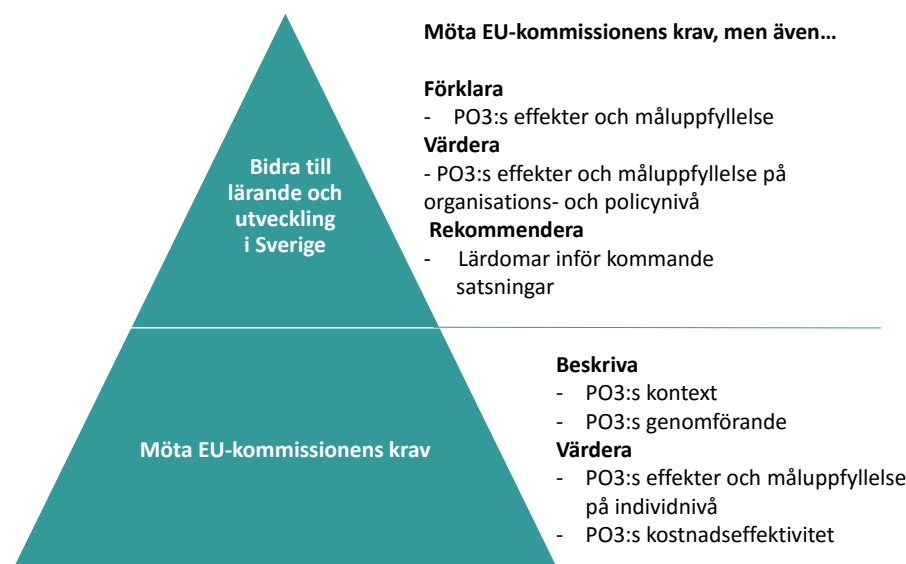
Sysselsättningsinitiativet ska enligt Socialfondsförordningen utvärderas igen med slutredovisningen den sista december 2018 och en del av uppdraget i denna tidiga utvärdering är att peka på vägval i design och genomförande av kommande utvärderingsinsats.

4.1. Grundläggande vägval

Innan det är möjligt att fastställa utvärderingens ansats och analysmetod behöver ESF-rådet och övervakningskommittén fatta beslut om några grundläggande vägval. Det handlar om fyra aspekter, nämligen utvärderingens ambitionsnivå, dess tänkta användare, tillgången till data samt utvärderingens relation till Socialfondens kunskapssystem i övrigt.

Utvärderingens **ambitionsnivå** är knuten till vilken nytta ESF-rådet och övervakningskommittén ser att utvärderingen ska skapa. På ett övergripande plan är det möjligt att skilja mellan två olika ambitionsnivåer, där den lägsta ambitionsnivån handlar om att möta EU-kommissionens krav och den högre ambitionsnivån om att även bidra till lärande och utveckling i Sverige. I figuren nedan ger vi en övergripande beskrivning av de två ambitionsnivåerna med utgångspunkt i EU-kommissionens riktlinjer för utvärderingen av Sysselsättningsinitiativet. I avsnitt 4.2 och 4.3 beskrivs respektive ambitionsnivå mer ingående.

FIGUR 3. TVÅ AMBITIONSNIVÅER FÖR UTVÄRDERINGEN AV SYSSELSÄTTNINGSMÅLSINITIATIVET

Ett andra vägval som behöver styra utvärderingens design handlar om **vem som ska använda** utvärderingen. Delvis är detta vägval knutet till frågan om ambitionsnivå. Om utvärderingen ska utgå från den lägre ambitionsnivån och endast möta EU-kommissionens krav blir användaren per automatik likställd med EU-kommissionen. Om utvärderingen däremot ska utgå från den högre ambitionsnivån är det viktigt att i steg två identifiera vem eller vilka aktörer i den svenska socialfondskontexten som utvärderingen primärt vänder sig till, vid sidan av EU-kommissionen. Detta

eftersom olika aktörer har behov av olika typer av kunskap, vilket innebär att utvärderingens inriktning och därmed datainsamling kommer behöva variera beroende på vem eller vilka som utgör utvärderingens primära mottagare. I tabellen nedan ges exempel på tre typer av mottagare samt en förenklad bild av vilken typ av frågor som en mer ambitiös utvärderingsansats behöver ge svar på för att bli användbar för respektive mottagare.

Exempel på mottagare	Exempel på övergripande utvärderingsfrågor
ESF-rådet	<ul style="list-style-type: none"> • Har programområdet nått sina mål? • Hur ser programområdets träffbild ut? • Hur har programområdets styrning och riggning fungerat i relation till uppsatta mål? • Hur förhåller sig programområdet till PO1 och PO2? Finns synergieffekter/överlappningar/motsättningar?
Regionala partnerskapen	<ul style="list-style-type: none"> • Hur har programområdet fungerat inom respektive region? Har målen uppnåtts? • I vilken grad har Sysselsättningsinitiativet fungerat som en motor för att förverkliga de regionala utvecklingsstrategierna? • Hur förhåller sig initiativet till PO2, PO3 samt övriga strukturfonder inom respektive region? Finns en samlad regional analys som utlysningar etc. utgått från?
Projektägarna	<ul style="list-style-type: none"> • Har de enskilda projekten nått sina mål? • Hur har projektens genomförande påverkat målluppfyllelsen? • Hur kompletterar projekten projektägarnas ordinarie verksamhet? • Har projekten bidragit till att utveckla projektägarnas ordinarie verksamhet och därmed förbättrat stödet till ungdomar som inte ingår i projekten? Varför/varför inte? • Finns goda exempel på arbetssätt/metoder från projekten som kan spridas till fler projektägare?

Som framgår av tabellen är olika typer av kunskap relevant för projektägarna, de regionala partnerskapen respektive ESF-rådet, vilket beror på att deras respektive uppdrag och mandat skiljer sig åt. Innan det är möjligt att designa en mer ambitiös utvärderingsansats måste ESF-rådet och övervakningskommittén således ta ställning till vem eller vilka aktörer som utgör utvärderingens mottagare, samt vilket kunskapsbehov dessa har.

Tillgången till data är en tredje aspekt som måste beaktas inför val av ansats och analysmetod. En förutsättning för en ekonometrisk analys av deltagande individer är att det finns tillgång till kontrollgrupp som inte utsätts för insatsen. I de regionala projekten kommer frågan om kontrollgrupp bli mer komplicerad att lösa än för Ung framtid, där Arbetsförmedlingen tänker genomföra randomiserade studier vid vissa kontor vid sidan om en tvillinganalys. Om det inte är möjligt att genomföra en ekonometrisk analys av de regionala projekten måste alternativa strategier för värdering av insatsernas effekter övervägas.

Slutligen måste val av design relateras till utvärderingens **relation till kunskapssystemet** i övrigt. Vad ska denna utvärdering bidra med i relation till övrig programutvärdering? Finns det frågor som övriga

utvärderingsinsatser inte besvarar eller där utvärderingen av Sysselsättningsinitiativet kan bidra med en unik kunskap? I så fall måste utvärderingens ansats och metod väljas med utgångspunkt i dessa frågor. Effekttvärderingen av Sysselsättningsinitiativet måste också designas i relation till Arbetsförmedlingens egen utvärdering av Ung framtid. Slutsatser från Arbetsförmedlingens utvärdering ska kunna användas som ett underlag för den slutliga programutvärderingen av effekterna av hela satsningen. Val av ansats och analysmetod för programutvärderingen bör därför göras med utgångspunkt i att Arbetsförmedlingens utvärdering ska komplettera programutvärderingen. Utvärderingarna bör också planeras och genomföras samordnat så att eventuella krockar kan undvikas.

4.2. Ambitionsnivå 1: Möta EU-kommissionens krav

Som tidigare redogjorts för handlar utvärderingens lägsta ambitionsnivå om att möta EU-kommissionens krav. Kommissionen specificerar i sina riktlinjer kring effekttvärdering av Sysselsättningsinitiativet att utvärdering ska utgå från följande utvärderingsfrågor (tabell 5).

TABELL 5. KOMMISSIONENS UTVÄRDERINGSFRÅGOR

Övergripande område	Specifik frågeställning
Strategi för implementering	I vilken socio-ekonomisk kontext är satsningen genomförd?
	Hur är satsningen länkad till den Europeiska Ungdomsgarantin?
	Är målgruppen relevant och är insatserna relevanta givet dess behov?
	Var satsningen ett snabbt svar på målgruppens situation?
	Hur länkar satsningen till andra insatser mot ungdomar?
Implementering	Hur designades och fungerade genomförandeorganisationen?
	Vilka konkreta insatser finansierades för att stötta implementeringen av satsningen?
	Hur utnyttjades befintliga partnerskap och samarbeten?
	Genomfördes satsningen med bas i existerande insatser?
	Gick genomförandet som planerat?
	Vad är genomförandeorganisationens styrkor och svagheter?
Effektivitet	Hur har insatsen bidragit till att satsningens övergripande målsättning om integrera ungdomar på arbetsmarknaden?
	Riktades medlen till avsedd målgrupp?
	Går deltagarna vidare i arbete eller utbildning?
	Vad är kvaliteten på de anställningar som deltagarna får?
	Vilken typ av insatser har varit mest effektiva?
Kostnadseffektivitet	Vad är enhetskostnaden per typ av insats per målgrupp?
	Vilken insats var mest kostnadseffektiv?
Effekter	Hur påverkar insatsen ungdomarnas framtida chanser på arbetsmarknaden?
	Vad är nettoeffekten av insatsens olika aktiviteter?
	Vilka struktureffekter uppstod som en följd av satsningen?
	Hur har policys förändrats som en följd av insatsen?
	Hur har satsningen påverkat arbetslöshetstalen för målgruppen?
	Uppstod oavsedda effekter?
Vad hade hänt om inte insatsen hade genomförts?	

Av tabellen framgår att en utvärdering enligt EU-kommissionens krav har två övergripande syften.

För det första ska utvärderingen beskriva satsningens riggning, kontext och genomförande. Detta syfte kan ses som relativt oproblematiskt från ett metodperspektiv då det i stor utsträckning handlar om att samla in deskriptiv data från olika källor. Exempel på datainsamlingsmetoder som sannolikt kommer vara relevanta är dokumentstudier av programdokument, projektansökningar och återrapporteringar, intervjuer med intressenter nationellt och regionalt samt enkäter bland projektägare.

För det andra ska utvärderingen värdera Sysselsättningsinitiativets måluppfyllelse, effekter och kostnadseffektivitet med fokus på individnivå. Enligt vår uppfattning är den största utmaningen knuten till frågan om effekter (och därmed också frågan om kostnadseffektivitet, eftersom som en sådan analys förutsätter en tillförlitlig effektvärdering). Övriga områden är metodologiskt mindre utmanande och kan besvaras genom en analys av uppföljningsdata på deltagarnivå samt enkäter. Dessa kan genomföras sent i insatsen. De frågor som rör effekterna implicerar dock att deltagarna i Sysselsättningsinitiativet ska jämföras med andra ungdomar som inte deltagit. Detta ställer krav på att det finns andra ungdomar inom målgruppen som inte utsätts för satsningen vars utveckling deltagarna kan jämföras med. Som framgått i rapportens kapitel 3 befarar flera aktörer att det kan komma att bli konkurrens om målgruppen inom de regioner som satsningen pågår. Detta kan också försvåra utvärderingen av insatsens effekter. Vi bedömer att ESF-rådet redan nu bör gå vidare med att ta fram en specifik strategi för hur utvärderingen ska kunna besvara frågan om satsningens effekter. Annars riskerar genomförandet av insatsen enligt liggande plan att försvåra en kvantitativ analys av effekterna i ett senare skede.

4.3. Ambitionsnivå 2: Bidra till lärande och utveckling i Sverige

Den högre ambitionsnivån innebär att utvärderingen, förutom att möta EU-kommissionens krav, även ska bidra till lärande och utveckling i Sverige. Som tidigare redogjorts för menar Strategirådet att den mer ambitiösa utvärderingsansatsen måste designas med utgångspunkt i vem eller vilka aktörer som utgör utvärderingens primära mottagare. För att utvärderingen ska kunna fungera som underlag för verksamhets- och policyutveckling, oavsett användare, behöver den dock utmärkas av ett tydligare *förklarande* perspektiv. Utvärderingen bör i ökad grad även värdera effekter på organisations- och policynivå, samt innehålla en framtidsiktande del med fokus på rekommendationer och lärdomar inför kommande satsningar. Enligt Strategirådet ställer detta vissa krav på utvärderingens design och genomförande, vilka kortfattat beskrivs nedan.

1. Utvärderingen bör utgå från en teoridrivna ansats

Teoribaserad utvärdering kan definieras som en aggregerad strategi, som systematiskt försöker jämföra underliggande antagandena om hur en intervention är tänkt att fungera med befintlig kunskap om hur den faktiskt fungerar. Fördelen med den teoridrivna ansatsen är att den inte är låst till en specifik metod. Till skillnad från metoddriven utvärdering är valet av metod underordnat utvärderingens frågeställningar. En teoribaserad utvärdering utgår istället från en analys av hur en insats är tänkt att fungera. Denna teori blir sedan utgångspunkten för det fortsatta utvärderingsarbetet, inklusive val av metoder för datainsamling och analys. Den teoridrivna utvärderingsansatsen passar därmed särskilt väl för utvärderingar av komplexa program som Sysselsättningsinitiativet, där frågeställningarna

som utvärderingen ska besvara finns på flera nivåer och där flera olika typer av datainsamlingsmetoder behöver användas.

2. Utvärderingen behöver ta hänsyn till satsningens flernivåstyrning och risken för konkurrerande programteorier

En startpunkt i all teoribaserad utvärdering är identifieringen av programteorin eller förändringsteorin som länkar samman aktiviteterna med avsedda effekter på kort och lång sikt. Det förutsätter i sin tur en stark central styrning. I Sysselsättningsinitiativet har dock en myndighet och tre strukturfondspartnerskap stort inflytande på hur medlen ska användas. Mandatet att formulera regionala projektidéer är i sin tur spritt på ett stort antal projektägande organisationer. Det innebär att det sannolikt inte är möjligt att ta fram en central förändringsteori som är giltig på alla nivåer. För att utvärderingen ska bli användbar är det därför viktigt att dess design tar hänsyn till konkurrerande programteorier. Hur teoridrivna utvärderingar kan hanteras i flernivåstyrda program har bland annat diskuterats av Hansen och Vedung.⁶

3. Hypoteser om förklaringsfaktorer kan med fördel bygga vidare på slutsatser från denna utvärdering

I riggningen av teoribaserad utvärdering ingår att formulera hypoteser om vilka faktorer som påverkar satsningens genomförande och effekter. Hypoteserna arbetas i regel fram under utvärderingens inledande fas med utgångspunkt i explorativa intervjuer och dokumentstudier, och testas/vidareutvecklas därefter systematiskt genom olika typer av datainsamling. I utvärderingen av Sysselsättningsinitiativet kan dock detta arbete med fördel ta sin utgångspunkt i de resultat och slutsatser som presenteras i föreliggande utvärderingsrapport. Mer specifikt menar vi att följande påverkansfaktorer skulle vara särskilt intressanta att studera närmare i en kommande utvärdering av initiativet:

- *Styrningsstrategi*

I den regionala delen är problemformuleringsprivilegiet och mandatet att styra satsningen betydligt mer decentraliserat än i den nationella delen. Vilken betydelse har detta för de två delarnas måluppfyllelse och respektive bidrag till de övergripande programområdesmålen? Vilka för- och nackdelar har respektive styrningsstrategi? Vad går att lära till kommande satsningar?

- *Samordning mellan nationell och regional del*

Om/på vilket sätt har bristen på ett samlat systemgrepp (som nämns i kapitel 3) påverkat Sysselsättningsinitiativets samlade avtryck och måluppfyllelse? Hur har samordningen fungerat i praktiken? Vilka eventuella synergieffekter resp. motsättningar finns mellan den regionala och nationella delen?

---

⁶ Hansen, M. B. och Vedung, E. (2010).

- *Målgruppskonkurrens*

I vilken grad har risken för målgruppskonkurrens realiserats inom PO3? Har den bidragit till inläsnings- och dödviktseffekter och vad betyder dessa för satsningens samlade effekter?

4. Utvärderingen bör baseras på en kombination av kvantitativa och kvalitativa metoder

En viktig utvärderingsfråga, oavsett utvärderingens ambitionsnivå, handlar om Sysselsättningsinitiativets individeffekter i relation till ordinarie verksamhet. För att utvärderingen ska kunna bidra till verksamhetsutveckling i enlighet med det ambitiösare utvärderingsupplägget räcker det dock inte med att besvara frågan om satsningen är effektivare än ordinarie verksamhet. Det är även viktigt att förstå vad som ligger bakom en eventuell starkare effekt. Ung framtid ska, liksom de regionala projekten, utgå från beprövade metoder och arbetssätt. Det innebär dock inte per automatik att den enda skillnaden mellan projekten och ordinarie verksamhet är resurser, det vill säga att samma effekter kan uppnås i ordinarie verksamhet genom att minska antalet arbetsökande per handläggare. Enligt uppgift har exempelvis arbetsförmedlarna i Ung framtid i relativt hög grad rekryterats utanför myndigheten med syftet att få in nya perspektiv och förhållningssätt i arbetet med ungdomarna. I Ung framtid ska förmedlarna dessutom ägna femtio procent av sin arbetstid på arbetsgivarekontakter. Skillnader i effektivitet mellan ordinarie verksamhet och Ung framtid kan med andra ord även bero på att personalens kompetens eller arbetsfokus skiljer sig åt. Liknande skillnader finns sannolikt även mellan ordinarie verksamhet och de regionala projekten. Det är därför viktigt att en utvärdering med en verksamhetsutvecklande ambition kombinerar kvantitativa metoder med kvalitativa metoder som syftar till att ge en bättre förståelse för vad som driver projektens resultat.

5. Slutsatser och rekommendationer

Strategirådets samlade bedömning är att Sysselsättningsinitiativet i stora drag är en välfungerande satsning. Implementeringen av programområdet i Sverige ligger väl i linje med initiativets tänkta inriktning på både EU-nivå och nationell nivå. Beviljade projekt har tydligt individfokus och bygger i hög grad vidare på befintliga metoder och arbetsätt. Projektens målgrupp är bred och i synnerhet de regionala projekten vänder sig till de målgrupper som särskilt ska prioriteras inom Socialfonden, såsom utrikes födda, funktionsnedsatta och personer med lägre utbildning. Till skillnad från tidigare socialfondsperioder, utmärks de regionala satsningar även i högre grad av ett strategiskt, regionalt helhetsgrepp där utlysningarna av projektmedel föregåtts av en analys- och mobiliseringsfas. Det stärker inte bara förutsättningarna för mer välfungerande projekt, utan också för att starkare samlat avtryck på ungdomsarbetslösheten på regional nivå.

Sysselsättningsinitiativets progression ur ett medel- och deltagarperspektiv är också att se som god. Samtliga medel är in-tecknade eller under beredning. Även om deltagarantalet fortfarande är relativt lågt, är detta samtidigt förväntat med tanke på att i synnerhet de regionala projekten nyligen startat upp. Ett antal regionala projekt är dessutom under beredning. Deltagarinflödet kommer med andra ord sannolikt att öka under nästa och nästkommande år.

Utvärderingen pekar samtidigt på ett antal svagheter i genomförandet av Sysselsättningsinitiativet som riskerar att påverka satsningens måluppfyllelse på sikt. Övergripande handlar dessa om bristen på ett samlat systemgrepp i riggnings- och den nationella respektive regionala delen. Att dessa svagheter inte fullt ut uppmärksammades eller hanterades under riggningsfasen är inte konstigt med tanke på satsningens snabba uppstart och starka styrning mot att betala ut avsatta medel. Genom att lyfta utvecklingspotentialen i denna satsning bidrar dock utvärderingen förhoppningsvis till ett lärande som i sin tur kan leda till att kommande satsningar riggas på ett ännu mer ändamålsenligt sätt. Satsningens svagheter, i likhet med dess styrkor, kan i framtida effektutvärderingar dessutom användas som underlag för att förklara och förstå uppnådda effekter och måluppfyllelse.

Sedan Sysselsättningsinitiativet aviserades av EU-kommissionen 2013 har ett antal förändringar skett i omvärlden som påverkar satsningens relevans och på vilket sätt den kan bidra till störst värde. Ungdomsarbetslösheten har i praktiken visat sig bli lägre än vad som prognostiserades. Samtidigt har antalet asylsökande och personer i behov av skydd och stöd för etablering i det svenska samhället ökat kraftigt. Vid sidan av den fortsatta utrullningen och uppskalningen av beviljade projekt, bör det fortsatta genomförandet av Sysselsättningsinitiativet enligt Strategirådet därför särskilt fokusera på följande:

- **Minimera risken för inlåsnings- och dödviktseffekter, genom att:**
  - Föra en systematisk, samlad diskussion på policynivå kring hur ensidig styrning mot budget- och volymmål riskerar att leda till dödvikts- och inlåsnings effekter. Hur viktigt är det att nå volymmålen? Är det godtagbart att Sverige inte tillgodosör sig alla avsatta medel inom PO3, under vilka omständigheter? Hur bör styrning och kommunikation till projektägare och medarbetare utformas i relation till dessa ställningstaganden?
  - Föra en systematisk diskussion om hur PO3 är tänkt att komplettera andra satsningar, exempelvis Utbildningskontrakten. Diskussionen behöver inte bara föras

på operativ nivå, utan även på strategisk ledningsnivå inom berörda kommuner och regioner, samt inom Arbetsförmedlingen. Andra viktiga samtalsparter är Delegationen för unga till arbete samt berörda departement.

- Uppmärksamma vikten av att på operativ projektnivå föra en löpande diskussion kring insatsernas syfte och tänkta mervärde i relation till andra alternativ.
  - Löpande följa upp vilka personer som anvisas till projekten, samt till vilka insatser.
- **Tillvarata Sysselsättningsinitiativets potential som resurs i flyktingkrisen, genom att:**
    - Föra en systematisk, strategisk diskussion om hur fondmedlen kan och bör användas för detta ändamål. Diskussionen behöver föras i varje enskild region, men också samlat på nationell nivå av ex Arbetsförmedlingen, departementet och ESF-rådet. Också Länsstyrelserna är en viktig samtalspart. Centrala frågeställningar rör bland annat hur medlen kan användas som resurs i flyktingkrisen genom fondens/programområdets nuvarande utformning, hur medlen kan komplettera andra medel/satsningar samt vilka eventuella justeringar vad gäller programområdets/fondens inriktning som behöver göras på nationell eller EU-nivå för att maximera användningen.
  - **Säkra en ändamålsenlig utvärdering av PO3, genom att:**
    - Besluta om en grundläggande ambitionsnivå
    - Föra en diskussion med departement och berörda parter kring vad som är möjligt att lära från PO3 och vem/vilka som är mottagare av denna kunskap
    - Låta val av ansats utgå från befintlig data
    - Säkra att utvärderingen bidrar till kunskapssystemet i stort och att den kompletterar och synkroniseras med Arbetsförmedlingens utvärdering

Bilaga 1 – förteckning intervjupersoner

Clas Olsson	Bitr. GD, Arbetsförmedlingen
Margareta Mörtzell	Bitr. MO-chef Södra Norrland, Arbetsförmedlingen
Sofie Carlsson	Bitr. MO-chef syd, Arbetsförmedlingen
Göran Persson	MO-chef Värmland, Arbetsförmedlingen
Lejla Basic	Delprojektledare Skåne, Arbetsförmedlingen
Mikael Öhrner	Delprojektledare Södra Norrland, Arbetsförmedlingen
Lina Andrén	Delprojektledare Värmland och Dalarna, Arbetsförmedlingen
Malin Blomgren	Huvudprojektledare Nationella AF-projekt, Arbetsförmedlingen
Cecilia Eng Jakobsson	Departementssekreterare, Arbetsmarknadsdepartementet
Gülay Özcan	Analytiker/Projektledare, Forsknings- och utvärderingsenhet, Arbetsförmedlingen
Lennart Thörn	Analytiker/statistiker, koordinator för analys och utvärdering, Svenska ESF-rådet
Håkan Forsberg	Sveriges representant mot Kommissionen, Svenska ESF-rådet
Annette Saväng	Regionchef Norra Mellansverige, Mellersta Norrland, Svenska ESF-rådet
Mats Andersson	Samordnare Nationella projektet, Svenska ESF-rådet
Andreas Larsson	Regionchef Sydsverige, Svenska ESF-rådet
Magnus Stridh	F.d. projektägare, Arbetsförmedlingen
Lars-Erik Sjöblom	Regionchef Mellersta Norrland, Svenska ESF-rådet
Jonas Lindén	Utvärdering och analys, Svenska ESF-rådet
Håkan Lundmark	Områdeschef Kompetens och utbildning, Region Jämtland Härjedalen
Christina Mattisson	Regionråd, Region Blekinge

Bilaga 2 – förteckning dokumentstudier

Arbetsmarknadsdepartementet (2014), Uppdrag till Arbetsförmedlingen och Svenska ESF-rådet att påbörja genomförandet av sysselsättningsinitiativet för unga

Europeiska Kommissionen (2014), Guidance on evaluation of the youth employment initiative, draft

Europeiska kommissionen (2014), Vägledning till att införa Sysselsättningsinitiativet för unga: Temadokument från Europeiska socialfonden

Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering

Europeiska Socialfonden (2014), Nationellt socialfondsprogram för investering för tillväxt och sysselsättning 2014-2020

Europarlamentets och rådets förordning (EU) (2013), nr 1304/2013 av den 17 december 2013 om Europeiska socialfonden och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1081/2006

Svenska ESF rådet (2015), Promemoria Deltagarredovisning till SCB

Svenska ESF-rådet (2014), Handlingsplan för Europeiska socialfonden 2014-2020, nationella medel Programområde Nationell handlingsplan

Svenska ESF-rådet (2015), Sysselsättningsinitiativet för unga i Norra Mellansverige, Diarienummer 2015-5060003

Svenska ESF-rådet (2015), Utlysning för Mellersta Norrland " Programområde 3, Sysselsättningsinitiativet för unga, 2015-5070001

Svenska ESF-rådet (2015), Utlysning för Sydsverige "Sysselsättningsinitiativet för unga, utlysning 3 i region Sydsverige", 2015/00543

Svenska ESF-rådet (2015), Slutrapport Ung framtid, Sysselsättningsinitiativet för unga

Svenska ESF-rådet (2015), Utlysning för Mellersta Norrland "Programområde 3, Sysselsättningsinitiativet för unga", 2015/00395

Svenska ESF-rådet (2015), Utlysning för Norra Mellansverige "Sysselsättningsinitiativet för Unga i Norra Mellansverige 2016", 2015/00424

Socialfondens Övervakningskommitté (2015), Regional handlingsplan för Europeiska socialfonden 2014-2020 i Mellersta Norrland, Beslutad av Socialfondens Övervakningskommitté 2015-01-29

Socialfondens Övervakningskommitté (2015), Regional handlingsplan för Europeiska socialfonden 2014-2020 i Norra Mellansverige, Beslutad av Socialfondens Övervakningskommitté 2015-01-29

Socialfondens Övervakningskommitté (2015), Regional handlingsplan för Europeiska socialfonden 2014-2020 i Skåne-Blekinge, Beslutad av Socialfondens Övervakningskommitté 2015-01-29

Bilaga 3 – beviljade regionala projekt

Nedan redovisas regionala projekt som beviljats per 30 september.

Projekt	Projektägare	Målgrupp	Syfte	Antal deltagare		Beviljat ESF-stöd ⁷
				Kvinnor	Män	
SIA ESF	Föreningen Furuboda	Arbetslösa unga (18-24 år) med funktionsnedsättning	SIA-modellen fokuserar på individens fria val, på successiv ökad aktivitet och individuella processer som innebär stöd både inför och under ett arbete. Den teoretiska basen hämtas från Supported Employment. Typer av aktiviteter: Introduktion, Individuell planering, individuella samtal, studie- och yrkesvägledning, studiebesök, gruppträff/frukostmöten, praktik och arbetsplatser, anpassning av praktik/arbetsplats, stöd till handledare, stöd i arbete/praktik, arbetsmarknadsinriktade seminarier, seminarier om välbefinnande m.m.	80	80	7 238 505
Unga till arbete eller studier	Sollefteå kommun	Unga 15-16 år som varken arbetar eller studerar och/eller unga 18-24 som inte tagit del av Arbetsförmedlingens insatser	Insatser exempelvis via utbildning, stöd i genomförandet av utbildning, arbetsplatsförlagd utbildning, lärlingsalternativ, yrkesintroduktion, praktik, arbetslivsinriktad rehabilitering kommer projektet att öka ungdomarnas anställningsbarhet.	30	50	7 916 880
UVAS	Region Jämtland Härjedalen	Unga (15-24 år), förstärkt stöd till funktionsnedsatta	Genom uppsökande verksamhet kommer projektet att hitta de ungdomar som varken arbetar eller studerar, etablera en kontakt med dem och kartlägga deras behov och förutsättningar. Detta för att kunna gå in med lämpliga individanpassade insatser där de unga stöttas och aktiveras samt påbörjar sin väg mot arbete eller studier. När de unga sedan är redo kommer de tidigt att matchas mot arbetsmarknaden eller lämpliga studier.	160	190	14 185 830

⁷ I ESF-stödet ingår stödet från Socialfonden och Sysselsättningsinitiativet men inte den nationella medfinansieringen.

Projekt	Projektägare	Målgrupp	Syfte	Antal deltagare		Beviljat ESF-stöd ⁷
				Kvinnor	Män	
Samlad kraft för Ånges framtid	Ånge kommun	Unga (15-24 år) som varken arbetar eller studerar. En kompletterande målgrupp är elever i grund- och gymnasieskolan som nås med förebyggande insatser	Syftar till att skapa en fungerande samverkansorganisation där alla inblandade aktörer arbetar tillsammans för att ge bästa möjliga stöd åt målgruppen. Individanpassad arbetsmetod för personer i målgruppen, som innebär ett utvecklat förebyggande arbete, större kontroll över vilka i målgruppen som varken arbetar eller studerar samt lämpliga åtgärder för dessa utifrån beprövad erfarenhet.	30	70	7 669 507
Jobbtorget 2.0	Helsingborgs stad, arbetsmarknadsförvaltningen	Unga (15-24 år) arbetslösa som varken arbetar eller studerar.	Syftet är att utöka utbudet för de arbetslösa ungdomarna genom att växla upp Jobbtorget så att ännu fler ungdomar ges möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden, starta eget företag eller påbörja reguljära studier. Det befintliga Jobbtorget, Ungguiderna (där deltagare med psykisk ohälsa tilldelas en guide som följer ungdomen från dag ett), metoderna utvecklade i ESF-projekt STARK och Hantverksjobb i Skåne nordväst kommer att samlas och samordnas på Jobbtorget 2.0.	270	389	9 393 040
Boost by FC Rosengård II	FC Rosengård 1917	Unga (18-24 år) varken arbetar eller studerar i Sydsverige	Syfte och målsättningar ska uppnås genom att tillämpa föreningens utvecklade och beprövade metoder för att underlätta ungas etablering i arbetslivet och deltagande i utbildning. Boostmodellen grundas på övertygelsen om att det är fördelaktigt att först rusta den arbetssökande genom projektinterna insatser och sedan placera den sökande på en arbetsplats.	684	1026	56 584 641
Läringsakademien SkNo 2.0	Kristianstad kommun	Arbetslösa unga som står långt ifrån arbetsmarknaden, saknar gymnasieexamen	Läringsutbildning för unga vuxna som står längre ifrån arbetsmarknaden. Det finns olika vägar in i projektet men alla bygger på att deltagare gör det frivilligt. Ingen kan bli anvisad till utbildningen. Alla ungdomar går inte vidare till lärlingsutbildning utan går enbart introduktionskursen för att hitta den rätta vägen vidare mot arbetsmarknaden. För de deltagare som väljer att gå vidare efter introduktionskursen tas en anpassad studieplan fram utifrån individens behov och mål i arbetslivet. Deltagaren matchas sedan mot ett företag. Utbildning sker både på arbetsplatsen och hos utbildningsanordnare. På arbetsplatsen finns en handledare som får regelbunden utbildning i projektet, inkl. kring jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering.	117	117	19 398 339

Projekt	Projektägare	Målgrupp	Syfte	Antal deltagare		Beviljat ESF-stöd ⁷
				Kvinnor	Män	
Prio Landskrona	Landskrona stad	Unga arbetssökande upp till 24 år med en tonvikt på ungdomar 20-24 år. Merparten av målgruppen uppbär försörjningsstöd och är inskrivna på Arbetsförmedlingen	Syftet med "Prio Landskrona" är att deltagarna med hjälp av olika spår ska komma till utbildning, arbete, praktik eller utveckling. Deltagarna börjar med Streetcoachingspåret för att sedan fortsätta på ett av följande spår. <ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt Streetcoaching för att utvecklas och komma närmare arbetsmarknaden. • Uppsök/praktikspåret där deltagare har ett intresseområde och där projektet hjälper till att söka praktik/arbetslivserfarenhet utifrån individens önskemål och kompetens. Under hela projektet kommer jämställdhet, • Academisparet som innebär att deltagarna erbjuds en visstidsanställning på ett företag med anställningsbehov och där platsen formas utifrån det arbetsgivaren efterfrågar. Academien innehåller också riktade utbildningsinsatser kopplade till respektive plats, och målet är fortsatt anställning. 	150	210	14 877 127
Hassel Movement	Hassela Helpline	Unga (15-24 år) som står utanför arbetsmarknaden och studier	Syftar till att utbilda målgruppen till barn- och ungdomscoacher med mål att deltagaren ska bli självförsörjande i sysselsättning genom arbete eller studier. Utbildningen till barn- och ungdomscoach består av fyra faser: Intag, Teori och utbildning, Arbetsplatsförlagd tillämpning samt Matchnings- och framtidsplanering.	90	90	8 582 841
Blekinges Unga Lyfter 2.0	Region Blekinge	Unga (15-24 år) utan gymnasieutbildning särskilda insatser till utsatta grupper som lågutbildade (drop-outs), funktionsnedsatta och nyanlända	Projektet syftar till att samla alla goda arbetsmetoder och samtidigt skapa attraktiva mötesplatser för målgruppen arbetslösa unga kvinnor och unga män. Resultatet av projektet är att kommunerna i Blekinge har kunnat samla allt stöd till unga kvinnor och unga män på fem lokala Navigatorcentrum – en väg in flera vägar ut för unga kvinnor och unga män. Unga vuxna får coaching, kontakt med arbetsgivare, matchning mot praktik och arbete, stöd till sin utveckling och vägledning till studier. Projektet kommer att genomföra särskilda insatser till utsatta grupper som lågutbildade (drop-outs), funktionsnedsatta och nyanlända/"språksvaga".	1250	1250	34 829 812
Andra Chansen	ABF Gästrikbygden	Unga (18-24 år) som står långt från arbetsmarknaden.	Syftet är att deltagarna skall uppnå eller öka förmågan till förvärsarbete/praktik, förbereda för fortsatta studier och förbättra livskvaliteten samt stärka den sociala kompetensen. Projektiden innefattar daglig verksamhet med förberedande studier, praktik och arbetsträning samt	25	25	7 818 049

Projekt	Projektägare	Målgrupp	Syfte	Antal deltagare		Beviljat ESF-stöd ⁷
				Kvinnor	Män	
			kartläggning av deltagarnas förmågor, möjligheter, intressen och behov. Deltagarna erbjuds kurser inom olika ämnen. En realistisk individuell handlingsplan formuleras med stöd och coaching, praktik samt friskvårdande stödåtgärder.			
Värmlands framtid	Karlstads kommun	Unga (18-24 år) som inte tar del av Arbetsförmedlingens insatser	Anpassade aktiviteter ska erbjudas utifrån individens behov, formulerade i handlingsplaner. Insatserna ska öka individens anställningsbarhet exempelvis via förberedande aktiviteter såsom coaching, praktik, yrkesvägledning, studier och hälsofrämjande insatser.	450	450	35 225 854
Unga till arbete	Region Dalarna	Unga (15-24 år) som varken arbetar eller studerar	Programmet består huvudsakligen av två delar, introduktionsveckor (4-6 st) och praktiktid med kontinuerlig uppföljning. Med sitt deltagande kommer ungdomarna att utvecklas i individstärkande aktiviteter, få ökade kunskaper om utbildningsvägar och arbetsmarknad och genom praktik få prova på arbeten för att därefter kunna göra välgrundade och aktiva val mot en etablering på arbetsmarknaden.	300	500	26 649 080

